

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7242/2021
18.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Бисерке Живановић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Бобан Матић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Srbija“ АД са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 16679/19 од 16.03.2021. године, у седници одржаној 18.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 16679/19 од 16.03.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 16679/19 од 16.03.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 734/19 од 11.09.2019. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца за утврђење да је апсолутно ништава и да не производи правно дејство одредба члана 9. став 1 тачка 1 и 2 Уговора о готовинском кредиту број .. закљученог дана 21.03.2013. године међу овде парничним странкама и да се обавезе тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати следеће износе:

-по основу наплате накнаде за обраду кредитног захтева износ од 12.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.03.2013. године па до исплате,

-по основу наплате накнаде за праћење кредита, износ од 3.549,25 динара са законском затезном каматом почев од 07.04.2014. године па до исплате,

-по основу наплате накнаде за праћење кредита износ од 3.013,76 динара са законском затезном каматом почев од 06.04.2015. године па до исплате,
и одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 48.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 734/19 од 11.09.2019. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 18.04.2019. године. Ставом другим изреке, утврђено је да су одредба члана 9. став 1. тачка 1 и 2 Уговора о готовинском кредиту број .., закљученог дана 21.03.2013. године међу парничним странкама апсолутно ништаве одредбе уговора и да као такве не

производе правно дејство. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати следеће износе:

-по основу наплате накнаде за обраду кредитног захтева износ од 12.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.03.2013. године па до исплате,

-по основу наплате накнаде за враћање кредита, износ од 3.549,25 динара са законском затезном каматом почев од 07.04.2014. године па до исплате,

-по основу наплате накнаде за враћање кредита износ од 3.013,76 динара са законском затезном каматом почев од 06.04.2015. године па до исплате.

Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 29.180,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 16679/19 од 16.03.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужене, потврђена напред наведена првостепена пресуда и одбијен захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права и предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе и потребе за новим тумачењем права.

По оцени Врховног касационог суда испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 21.03.2013. године закључиле Уговор о динарском кредиту број .. којим је овде тужена тужиоцу одобрила готовински кредит у износу од 800.000,00 динара. Одредбом члана 9. став 1 тачка 1 Уговора предвиђено је да се корисник кредита обавезује да Банци плати фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1,50% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 РСД, док је одредбом члана 9. став 1. тачка 2 Уговора предвиђено да се корисник кредита обавезује да Банци плати фиксну накнаду за праћење кредита на неплаћени износ главнице 0,50% годишње. Тужиоцу је 21.03.2013. године на име накнаде за обраду кредитног захтева наплаћен износ од 12.000,00 динара, док су на име накнаде за праћење кредита наплаћени износи од 3.549,25 динара (07.04.2014. године) и 3.013,76 динара (06.04.2015. године). Закључењу уговора између парничних странака претходила је понуда од 21.3.2013. године у којој су, у тачки 3.3, наведене накнаде и трошкови који падају на терет корисника кредита, па тако и накнада за одржавање кредита - 0,50%, 11,905,33 РСД фиксно и накнада за обраду кредитног захтева - 1,50%, 12.000,00 РСД фиксно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, на основу одредбе члана 46. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 11. (начело равноправности странака у облигационом односу) и 12. (начело савесности и поштења) истог закона, јер спорном одредбом уговора није прецизирано који су то стварни трошкови кредита и због чега се везују за износ кредита, па је тужиоцу непознат механизам по коме се добија висина тих трошкова, а што га доводи у неравноправан положај у односу на тужену. Због тога, по мишљењу нижестепених судова, тужилац има право на враћање новчаног износа наплаћеног по основу ништаве одредбе, на основу одредбе члана 104. став 1. и 3. у вези члана 210. и 214. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго. Уговор је ништав и када је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог Закона.

Закон о банкама, у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, нарочито по основу депозитних и кредитних послова, а то право банке је регулисано и подзаконским актима и то: Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“ бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11 и 39/14), у примени од 05.12.2011. године.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за које показује интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог Закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу податка и поред осталог садржи ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8.), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене (тачка 10.).

На основу изложеног, следи да банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у

предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала.

У конкретном случају, понуда достављена тужиоцу поводом закључења предметног уговора садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па тако и податак о накнади за обраду кредитног захтева - 1,50%, односно 12.000,00 динара фиксно и накнади за одржавање кредита - 0,50% односно 11.905,33 РСД фиксно, а који износ је на име обраде кредитног захтева тужиоцу и наплаћен приликом закључења Уговора о кредиту, као и износи од 3.549,25 динара и 3.013,76 динара по основу трошкова праћења кредита (07.04.2014. односно 06.04.2015. године). Како је тужилац садржином наведене понуде у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била дужна да доказује структуру и стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена, у смислу одредбе члана 46. Закона о облигационим односима у вези одредаба члана 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. То значи да предметна уговорна одредба није ништава, па је тужбени захтев тужиоца којим тражи враћање наплаћеног износа на основу те одредбе, са припадајућом каматом неоснован, на основу одредбе члана 104. став 1. и 214. Закона о облигационим односима, у вези одредбе члана 103. став 1. истог закона.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2., 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку припадају трошкови целог поступка. Износ трошкова одмерен је према опредељеном захтеву тужене и то: за састав одговора на тужбу 6.000,00 динара, за приступ на једно одржано рочиште 7.500,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште 4.500,00 динара, за састав жалбе износ од 12.000,00 динара и ревизије 18.000,00 динара, што све укупно износи 48.000,00 динара, применом важеће Адвокатске тарифе у време пресуђења, Туженој није признат трошак судских такси јер није опредељен.

На основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом и трећем изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**